

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Με αφορμή τα 50 χρόνια
από τον θάνατο του Σπύρου Μοτσενίγου

Επιστημονικό Συνέδριο

Κέρκυρα, 13-15 Μαρτίου 2020

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Νικηφόρου Θεοτόκη 10

Παρασκευή, 13 Μαρτίου 2020

17.00-17.30: Εγγραφή Συνέδρων και Χαιρετισμοί

Συνεδρία 1

(πρόεδρος: Ευστάθιος Μακρής)

17.30-17.50: Μαντώ Πυλιαρού, *Μουσικές εκδηλώσεις στην Αθήνα κατά τη διάρκεια της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 20ού αιώνα (1921-1934). Ο ρόλος των ωδείων*

17.50-18.10: Κωνσταντίνος Σουέρεφ, *Η περιοδεία του Θιάσου Ολυμπίας Καντιώτη-Ιωσήφ Ριτσιάρδη- Σαμαρτζή στην Αίγυπτο το 1927: Μια απόπειρα αποτύπωσης.*

18.10-18.30: Μαρία Ντούρου, *Ο μελοποιημένος Καβάφης στο Αρχείο του Ωδείου Αθηνών. Συγκριτική ανάλυση των μουσικών αποδόσεων των ποιημάτων Φωνές και Ήδονή*

18.30-18.40: Συζήτηση

Διάλειμμα

Συνεδρία 2

(πρόεδρος: Πάνος Βλαγκόπουλος)

18.50-19.10: Πηνελόπη Αβούρη, *Αμιλλα «αγενώς» εκπεφρασμένη: «Νέος Φιλαρμονικός Σύλλογος» και «Φιλαρμονική Σχολή Ορφεύς» Ζακύνθου*

19.10-19.30: Διονύσης Φλεμοτόμος, *Η εντός του ναού προσευχή της Φιλαρμονικής Ζακύνθου. «Η preghiera του Αγίου Διονυσίου» και άλλες εθιμικές ή περιστασιακές περιπτώσεις*

19.30-19.50: Γιώργος Ζούμπτος, *Οι Ιταλοί αρχιμουσικοί της Φιλαρμονικής Εταιρείας «Μάντζαρος»*

19.50-20.00: Συζήτηση

* * *

Σάββατο, 14 Μαρτίου 2020

Συνεδρία 3

(πρόεδρος: Αναστασία Σιώψη)

10.00-10.20: Γιώργος Μονεμβασίτης, *Βιωματικές εμπειρίες από τη δισκογράφηση λόγιας ελληνικής μουσικής στην Ελλάδα*

10.20-10.40: Δημήτριος Βασιλάκης, *Προς αναζήτηση ελληνικού μουσικού προσώπου: Με αφορμή μια συνέντευξη του Ξενάκη στον Θεοδωράκη*

10.40-11.00: Πάρις Κωνσταντινίδης, *Αφομοιώνοντας τον Ψυχρό Πόλεμο: Οι συμφωνικές ορχήστρες των Θεοδωράκη – Χατζιδάκι στα μέσα της δεκαετίας του '60*

11.00-11.20: Κατερίνα Τσιούκρα, *Το «πείραμα» του Μάνου Χατζηδάκι*

11.20-11.30: Συζήτηση

Διάλειμμα

Συνεδρία 4

(πρόεδρος: Γιώργος Μονεμβασίτης)

- 11.50-12.10:** Μανώλης Σειραγάκης, Γεωργία Κονδύλη, Παρουσίαση του Αρχείου του Τομέα Θεατρολογίας / Μουσικολογίας / Κινηματογράφου του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης
- 12.10-12.30:** Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου, Μουσικό υλικό στην ΨΗΦΙΔΑ (Ψηφιακή βιβλιοθήκη και Ιδρυματικό Αποθετήριο) της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας – Αρχεία των συνθετών Νίκου Μπιλιλή και Γιώργου Σαχινίδη
- 12.30-12.50:** Λοΐζος Παναγή, Κρατικό Αρχείο Κύπρου: Αναφορά και σχολιασμός τεκμηρίων μουσικολογικού ενδιαφέροντος
- 12.50-13.10:** Μαγδαληνή Καλοπανά, Πρισματική μουσική ιστοριογραφία και διασυνδέσεις ελληνικών μουσικών αρχείων
- 13.10-13.30:** Συζήτηση

Ξενάγηση στο Μουσείο Μουσικής της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας

Συνεδρία 5

(πρόεδρος: Μανώλης Σειραγάκης)

- 17.00-17.20:** Σπύρος Καρύδης, Ψάλτες και Πρωτοψάλτες στην Κέρκυρα, 16ος-19ος αιώνες. Αρχειακά τεκμήρια
- 17.20-17.40:** Νάσος Βαγενάς, Κώστας Καρδάμης, Και πάλι για τις Arie Greche και την ελληνόφωνη μελοθέτηση του πρώιμου 19^{ου} αιώνα
- 17.40-18.00:** Ναυσικά Τσιμά, Συνοπτική Γραμματική... (1830) του Ν. Φλογαΐτη vs Σύνοψη... (ca.1736) του Ιωάννη Παλαιρήτου. Η α' περίοδος της δραστηριοποίησης των Ουγενότων στην Ελλάδα και η επίδραση των απόψεών τους στη μουσικοθεωρητική σκέψη, μέσα από το χρονικό μίας σύγκρουσης
- 18.00-18.20:** Πάνος Βλαγκόπουλος, Η πρόσληψη που δεν έγινε: Η συλλογή Haxthausen (1814/έκδ.1935) και το μουσικό της παράρτημα
- 18.20-18.30:** Συζήτηση

Διάλειμμα

Συνεδρία 6

Στρογγυλή Τράπεζα, Συντονιστής: Γιώργος Σακαλλιέρος

Τα ωδεία ως πεδία αντανάκλασης εκπαιδευτικών, κοινωνικοπολιτικών και πολιτισμικών συμφραζόμενων στο νεοελληνικό αστικό χώρο:

Η περίπτωση του Εθνικού Ωδείου

- 18.40-19.00:** Γιώργος Σακαλλιέρος, Τα Ωδεία ως φορείς ιδεολογικών και πολιτισμικών τάσεων της εποχής τους: Μια εισαγωγική κριτική επισκόπηση
- 19.00-19.20:** Θεοδώρα Ιορδανίδου, Το φλάουτο στο Εθνικό Ωδείο και την Εθνική Μουσική Σχολή μέχρι το 1940
- 19.20-19.40:** Δέσποινα Αυθεντοπούλου, Δελτία Εθνικού Ωδείου: Όψεις του «εθνικού» κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα
- 19.40-19.50:** Συζήτηση

20.30: Συναυλία της μπάντας της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας
Αίθουσα Τελετών Ιονίου Ακαδημίας
Διευθύνει ο αρχιμουσικός Σπύρος Προσωπάρης

* * *

Κυριακή, 15 Μαρτίου 2020

Συνεδρία 7

(πρόεδρος: Κωνσταντίνος Σαμπάνης)

- 9.30-9.50:** Λάμπρος Ευθυμίου, *Η επίδραση των ιστορικών περιόδων από την ίδρυση του ελληνικού κράτους στη διδασκαλία του δημοτικού τραγουδιού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η ένταξη πρόσθετων θεματικών ενοτήτων στο σύγχρονο πρόγραμμα σπουδών.*
- 9.50-10.10:** Χρήστος Κολοβός, *Λούλα Μαύτα*
- 10.10-10.30:** Στέλλα Κουρμπανά, *Ιωάννης Φουστάνος, ένας θεράπων του Ασκληπιού στην υπηρεσία του Διονύσου.*
- 10.30-10.50:** Κώστας Καρδάμης, *Για τον Σπύρο Μοτσενίγο: Σκέψεις για έναν γνωστό-άγνωστο της ελληνικής μουσικολογίας*
- 10.50-11.00:** Συζήτηση

Διάλειμμα

Συνεδρία 8

(πρόεδρος: Στέλλα Κουρμπανά)

- 11.20-11.40:** Κωνσταντίνος Σαμπάνης, *Η ιστορική παράσταση της Aida του Giuseppe Verdi στο Παναθηναϊκό Στάδιο (21.4/4.5.1919) και ο φιλανθρωπικός της χαρακτήρας*
- 11.40-12.00:** Νίκος Τζιούμαρης, *Η ίδρυση και λειτουργία της πρώτης ελληνικής ραδιοφωνικής συμφωνικής ορχήστρας κατά την περίοδο του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου*
- 12.00-12.20:** Κωνσταντζίνα Γεωργακάκη, *Όψεις του αθηναϊκού μουσικού τοπίου το καλοκαίρι του 1941*
- 12.20-12.40:** Μίμης Σοφοκλέους, *Η μουσική εκπαίδευση στη Λεμεσό της Κύπρου (1890-1960)*
- 12.40-13.00:** Συζήτηση

Λήξη του Συνεδρίου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Πηνελόπη Αβούρη,

Άμιλλα «αγενώς» εκπεφρασμένη: «Νέος Φιλαρμονικός Σύλλογος» και «Φιλαρμονική Σχολή Ορφεύς» Ζακύνθου

Στις αρχές του 1888 ιδρύθηκε στη Ζάκυνθο ο «“Νέος” Φιλαρμονικός Σύλλογος» με σκοπό την μόρφωση μουσικών «εκ μελών, ιδίως της κοινωνίας, άτινα δύνανται ανέτως, και ουχί προς βιοπορισμόν, ν’ αφοσιωθώσιν εις την μουσικήν» και στόχο «οι προκεχωρημένοι εις την μουσικήν» να εκτελούν «μουσικά τεμάχια προς διασκέδασιν όλων των κ.κ. Συνδρομητών» και εν ευθέτω χρόνω να «παρέχει γενικάς συναυλίας». Μουσικοδιδάσκαλοι ανέλαβαν οι βιολονίστες Γεώργιος Δομενεγίνης και Φραγκίσκος Νικολίνι.

Τις τελευταίες μέρες της ίδιας χρονιάς, ιδρύεται και δεύτερο μουσικό σχήμα με την επωνυμία νέα Φιλαρμονική Σχολή «Ορφεύς», από ζακυνθινούς «κατανοούντες [...] την εν τω καθόλου βίω ευεργετικήν επίδρασιν της μουσικής, καθό εξευγενισμούσας της κοινωνίας», και μουσικοδιδάσκαλο και διευθυντή της ορχήστρας τον απόστρατο αρχιμουσικό Ευγένιο Μάγγελ.

Οι σχέσεις των δυο φιλαρμονικών σχημάτων υπήρξαν ανταγωνιστικές από την πρώτη κιόλας μέρα της συνύπαρξής τους. Η μεταξύ τους αντιπαλότητα εκφράστηκε με τις καλλιτεχνικές τους επιλογές και με δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο. Κατά καιρούς, μάλιστα, υπήρξε τόσο έντονη που προκάλεσε την κανονιστική επέμβαση των αστυνομικών αρχών.

Από τα δημοσιεύματα των εφημερίδων εξάγονται ενδιαφέροντα συμπεράσματα αφενός για την μουσική δραστηριότητα στην Ζάκυνθο του τέλους του 19^{ου} αιώνα και αφετέρου για τα δίκτυα προσωπικών και κοινωνικών σχέσεων που λειτουργούν στα πλαίσια των δύο φιλαρμονικών συλλόγων.

Νάσος Βαγενάς, Κώστας Καρδάμης,

Και πάλι για τις Arie Greche και την ελληνόφωνη μελοθέτηση του πρώιμου 19^{ου} αιώνα

Μια σειρά ποιητικών κειμένων από το αρχείο του ποιητή, αρχαιολόγου και φίλου του Σολωμού, Αντώνιου Βραχλιώτη (1788-1848), αποκείμενα στο αρχείο της οικογένειας Βραχλιώτη-Μπότη στην Κέρκυρα, προσφέρουν την ευκαιρία της πλήρωσης μερικών σημαντικών κενών σχετιζόμενων με την μελοθέτηση ελληνόφωνης ποίησης κατά τις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα. Αρχικά, αποκαλύπτουν πέρα κάθε αμφιβολίας τον μέχρι στιγμής αταύτιστο στιχουργό των ήδη δημοφιλών στα τέλη της δεκαετίας του 1820 μαντζαρικών Arie Greche. Στη συνέχεια ο εντοπισμός τους σε περιεχόμενα και άλλων μουσικών χειρογράφων στην Κέρκυρα και στο εξωτερικό επιβεβαιώνει και υπογραμμίζει τη διάδοση των συγκεκριμένων τραγουδιών των Μάντζαρου/Βραχλιώτη, αλλά και το πώς αυτά συνετέλεσαν στη δημιουργική άσκηση τόσο του ποιητή όσο και του μουσουργού. Τέλος, μια σειρά έμμετρων μεταφράσεων αποσπασμάτων της *Lucia di Lammermoor*, της *Norma* και της *Gemma di Vergy* από τον Βραχλιώτη, αποκαλύπτουν αφενός την υψηλής λογοτεχνικής αξίας μεταφραστική δεινότητα του ποιητή, και αφετέρου άγνωστες πτυχές της δραστηριότητας των επτανησιακών οπερατικών σκηνών και της εκεί υποδοχής του μελοδράματος κατά τη δεκαετία του 1830.

Δημήτριος Βασιλάκης,

Προς αναζήτηση ελληνικού μουσικού προσώπου: Με αφορμή μια συνέντευξη του Ξενάκη στον Θεοδωράκη

Το πρόβλημα της ελληνικότητας τόσο σε γενικότερο φιλοσοφικό-φιλολογικό και ιστορικό πλαίσιο, όσο και ειδικότερα σε καλλιτεχνικό-μουσικό έχει γίνει αντικείμενο

επανελημμένων συνεδρίων και εκδοτικών πρωτοβουλιών (σε αγγλόφωνη/ελληνόφωνη βιβλιογραφία). Η παρούσα εισήγηση δεν κομίζει γλαύκα εις Αθήνας. Ωστόσο, βασίζεται σε μια σπάνια αναφερόμενη συνέντευξη του Ξενάκη, δημοσιευμένη στον *Ταχυδρόμο* (1963), κατά την οποία ο Ξενάκης αναπαρήγαγε μια συνέντευξη που του είχε λάβει ο Θεοδωράκης (λίγο πριν εγκαταλείψει το Παρίσι, το 1959). Όπως θα ήταν αναμενόμενο, κεντρικό θέμα της κατέστη το πρόβλημα της ελληνικότητας στην μουσική του Ξενάκη και γενικότερα στην Ελλάδα του 20ου αι. Οι σταθμοί των κομβικών απαντήσεων του Ξενάκη, λοιπόν, θα αποτελέσουν έναυσμα ώστε να θιχθούν για άλλη μια φορά προβληματισμοί γύρω από την πεμπτούσια της ελληνικότητας σε καλλιτεχνικό επίπεδο. Λ.χ. η τριμερής διάκριση του Ξενάκη ως προς τους δυνατούς δρόμους συνέχισης της ελληνικής μουσικής δημιουργίας: α) μελέτη/αφομοίωση του δημοτικού/(βυζαντινού) τραγουδιού για να προλάβει ο Έλληνας συνθέτης τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα στον δυτικό μουσικό χώρο. β) Ο δρόμος που τράβηξε η ελληνική Εθνική Σχολή, δηλ. η χρήση παραδοσιακού θεματικού υλικού με ευρωπαϊκή γλώσσα και εργαλεία. γ) «Παράκαμψη» της τρέχουσας ευρωπαϊκής μουσικής χωρίς την χρήση της παραδοσιακής μουσικής. Είναι αξιοσημείωτο ότι η (β) περίπτωση κρίνεται «στείρα», συμπεριλαμβάνοντας όχι μόνο τον κύκλο του Καλομοίρη, αλλά ακόμη και μέρος της παραγωγής του Σκαλκώτα (! - προφανώς του *Ελληνικούς Χορούς*). Ωστόσο, στην (γ) εκδοχή ο Ξενάκης συγκαταλέγει όχι μόνο την από τις *Μεταστάσεις* και εξής παραγωγή του, αλλά και την προσφορά του Σκαλκώτα. Η ελληνικότητα εδώ προσδιορίζεται ως «γεωμετρικότητα», δίδαγμα που ανευρίσκεται στον αρχαιοελληνικό πολιτισμό (π.χ. Πυθαγορισμό).

Πάνος Βλαγκόπουλος,

Η πρόσληψη που δεν έγινε: Η συλλογή Haxthausen (1814/έκδ.1935) και το μουσικό της παράρτημα

Η πρώτη συλλογή Ελληνικών δημοτικών τραγουδιών του Werner von Haxthausen αναφέρεται σε όλες τις ιστορίες αυτού, που ο Αλέξης Πολίτης έχει εύστοχα ονομάσει 'δεύτερη ζωή' του δημοτικού τραγουδιού. Η αναφορά αυτή, πάντοτε λιτή και συνήθως δικαιολογούμενη από λόγους βιβλιογραφικής πληρότητας, αφορά πάντα το κύριο σώμα της συλλογής – τα λόγια από τα τραγούδια. Καθώς ο Γερμανός -και ακραιφνής Χερντεριανός- συλλέκτης έχασε την ευκαιρία να εκδόσει εν ζωή τη συλλογή του, η τελευταία παρέμενε σε χειρόγραφο μορφή για πάνω από εκατό χρόνια. Ακόμη όμως και μετά την κριτική της έκδοση το 1935, η πρόσληψη της συλλογής παραμένει έως τώρα μηδαμινή – κάτι που οπωσδήποτε αφορά το μουσικό της παράρτημα (18 μελωδίες, εκ των οποίων μόνον 4 δεν είναι εναρμονισμένες). Εάν σήμερα η μελέτη του Παραρτήματος της Συλλογής Haxthausen έχει κάποιο λόγο, αυτός δεν είναι άλλος παρά η αναζήτηση νοήματος στις μη αυτονόητες –πια- επιλογές του Ρομαντικού αριστοκράτη σε ό,τι αφορά, ιδίως, την ειδολογική του κατανόηση (δηλ. τι θεωρούσε ότι είναι 'δημοτικό τραγούδι') και την πρακτική της εναρμόνισης στο μακρινό 1814. Σχετικώς με την τελευταία: η μελέτη της αναδεικνύει μια ιστορική κατάσταση των πραγμάτων, εντός της οποίας η εναρμόνιση θεωρείται αναπόσπαστη όψη της παρουσίασης των εξωτικών μελωδιών σε ένα αστικό κοινό· μέρος μιας παρτιτούρας-σύστημα σημείων, το οποίο, κατά μια αντίληψη πολύ κοντινή σε αυτή του μέντορα Goethe, επέχει θέση μεταφοράς, όντας προς το πρωτότυπο σημαινόμενο ό,τι και τομπολιασμένο κλαδί προς το αρχικό άνθος-μπόλι-εξ ίσου αδύναμη, πάντα κατά τον Haxthausen, να συλλάβει τη βιωματική ουσία της πρωτότυπης μελωδίας, όσο και αυτή η –μονοφωνική- μεταγραφή της στο πεντάγραμμο.

Κωνσταντζα Γεωργακάκη,

Όψεις του αθηναϊκού μουσικού τοπίου το καλοκαίρι του 1941

Το καλοκαίρι του 1941, η ελληνική πρωτεύουσα προσαρμόζεται στη νέα πραγματικότητα, που διαμορφώνεται από τις δυνάμεις κατοχής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον

παρουσιάζει το θεατρικό και το μουσικό τοπίο της πόλης τους θερινούς μήνες. Το ελαφρό μουσικό θέατρο, οπερέτα, μουσική κωμωδία, επιθεώρηση και βαριετέ κυριαρχούν στις στήλες θεαμάτων. Παράλληλα, η Λυρική Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου αποκτά προσωρινά θερινή στέγη στο θέατρο «Παρκ» (Πατησίων και Χέυδεν) και η συμφωνική ορχήστρα του Ωδείου Αθηνών δίνει σειρά συναυλιών στο Ηρώδειο. Η μουσική αυτή κινητικότητα συνδέεται με την γερμανική εισβολή; Η πληθώρα μουσικών εκδηλώσεων κάθε τύπου αποτελεί μια ανάγκη έκφρασης των καλλιτεχνών, είναι λύση ανάγκης για να παρακαμφθεί η τριπλή λογοκρισία ή τελικά μια επιθυμία των θεατών να ξεφύγουν από την προβληματική καθημερινότητά τους; Στα ερωτήματα αυτά, μετά από τη χαρτογράφηση του μουσικού τοπίου, θα επιχειρήσει να απαντήσει η ανακοίνωση.

Λάμπρος Ευθυμίου,

Η επίδραση των ιστορικών περιόδων από την ίδρυση του ελληνικού κράτους στη διδασκαλία του δημοτικού τραγουδιού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η ένταξη πρόσθετων θεματικών ενοτήτων στο σύγχρονο πρόγραμμα σπουδών

Από τις πρώτες δεκαετίες της σύστασης του ελληνικού κράτους επιχειρείται μια προσπάθεια διαμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και δόμησης ενός προγράμματος σπουδών, στο πρότυπο των αντίστοιχων δυτικών μοντέλων. Η ανάγκη για τη δημιουργία μιας ενιαίας εθνικής συνείδησης θα αποτελέσει τη βάση της σύνταξης των σχετικών προγραμμάτων. Το περιεχόμενο των μαθημάτων που εντάσσονται σήμερα στις ανθρωπιστικές επιστήμες, δομούνται με σκοπό την «ηθική διάπλαση του χαρακτήρα των παιδιών». Σε αυτό το πλαίσιο, η μουσική εκπαίδευση θα χρησιμοποιηθεί ως ένα ακόμη μεθοδολογικό εργαλείο για την επίτευξη των παραπάνω στόχων. Από τις απαρχές της λειτουργίας των πρώτων σχολικών μονάδων κατά το 19^ο αιώνα, η φωνητική μουσική θα ενταχθεί στα υποτυπώδη προγράμματα σπουδών.

Στην παρούσα ανακοίνωση αφενός πραγματοποιείται μια σύντομη αναδρομή μέσα από τα τεκμήρια των προγραμμάτων σπουδών προκειμένου να καταστεί κατανοητή η ιστορική εξέλιξη του ρόλου του δημοτικού τραγουδιού στη διδασκαλία της μουσικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η συσχέτισή της με τις αντίστοιχες ιστορικές περιόδους, φτάνοντας στα σύγχρονα προγράμματα σπουδών. Αφετέρου προτείνονται θεματικές ενότητες χρήσης στοιχείων του δημοτικού τραγουδιού στη βάση μιας διεπιστημονικής προσέγγισης που χρησιμοποιεί τις μεθόδους της Εθνομουσικολογίας, της Ιστορίας και της Μουσικής Παιδαγωγικής.

Γιώργος Ζούμπος,

Οι Ιταλοί αρχιμουσικοί της Φιλαρμονικής Εταιρείας «Μάντζαρος»

Από το 1890 μέχρι σήμερα στην καλλιτεχνική διεύθυνση της Φ.Ε. Μάντζαρος συναντάμε τέσσερις ιταλούς αρχιμουσικούς: Ezzio Sassolli, Eugenio Pinelli, Alfonso Visconti και Enrico Crispo. Οι γνωστές δημοσιευμένες πηγές δεν μας δίνουν ειδήσεις για τις θητείες τους, πώς βρέθηκαν στην Κέρκυρα και τι απέγιναν. Η έρευνα κυρίως στα πρακτικά συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και του Σώματος Ιδρυτών της Εταιρείας καθώς και στον τύπο της εποχής, μας επιτρέπει να έχουμε μια πρώτη εικόνα για τη δραστηριότητά τους στην Κέρκυρα και για τον τρόπο που βρέθηκαν εδώ. Η αρχική έρευνα εκτός Κέρκυρας ελάχιστα απέδωσε, αλλά συνεχίζεται ελπίζοντας.

Μαγδαληνή Καλοπανά,

Πρισματική μουσική ιστοριογραφία και διασυνδέσεις ελληνικών μουσικών αρχείων

Με σημείο αφετηρίας το Αρχείο Δημήτρη Δραγατάκη –το οποίο μεταξύ άλλων περιλαμβάνει πλήθος χειρογράφων, αυτογράφων και υλικού ορχήστρας, έντυπες και ηχητικές εκδόσεις, ηχογραφήσεις, προγράμματα συναυλιών, αποκόμματα τύπου, φωτογραφίες, βραβεία, προσωπικά αντικείμενα, έργα τέχνης και τίτλους βιβλίων– η

γράφουσα εστιάζει στη σημασία της πρισματικότητας, ως πολύπλευρη διαφώτιση της ιστορικής προσωπογραφίας και εχέγγυο της επιστημονικής ιστοριογραφίας.

Περαιτέρω επιχειρεί τη διασύνδεση δημόσιων και ιδιωτικών μουσικών αρχείων ως πρισματική θεώρηση πτυχών και όψεων της ελληνικής μουσικής ιστορίας. Τα υπό συζήτηση αρχεία (αρχείο Ελληνικής Ραδιοφωνίας, αρχείο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ, αρχείο Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, αρχείο Εθνικού Ωδείου) εξακτινώνουν το περιεχόμενό τους και παρουσιάζουν πλήθος διασυνδέσεων. Ο πλούτος και η ποικιλία των πληροφοριών, οι ελλείψεις και αντιφάσεις, και γενικότερα η αλληλοσυμπλήρωση των αρχείων έρχονται να φωτίσουν γνωστές και άγνωστες όψεις και απόψεις της ελληνικής μουσικής ιστορίας.

Σπύρος Χρ. Καρύδης,

Ψάλτες και Πρωτοψάλτες στην Κέρκυρα, 16ος-19ος αιώνες. Αρχειακά τεκμήρια

Η ανακοίνωση εστιάζει στη γνωριμία με τον κόσμο των ψαλτών της Κέρκυρας, κυρίως της περιόδου από τα τέλη του 16ου έως και τα μέσα του 19ου αιώνα –έναν κόσμο για τον οποίο γνωρίζουμε ελάχιστα, και σε μια προσπάθεια σύνταξης καταλόγου των προσώπων που εμπλέκονται με την ψαλτική κατά την ίδια χρονική περίοδο. Κύρια πηγή της ανακοίνωσης είναι το αρχειακό υλικό που έχει αντληθεί από το νοταρικό αρχείο που φυλάσσεται στα Αρχεία Νομού Κέρκυρας, καθώς και από τα αρχεία των ναών και των μονών τόσο εκείνα που βρίσκονται σήμερα στο κερκυραϊκό αρχείο όσο και εκείνα που φυλάσσονται στους ναούς και τις μονές του νησιού.

Χρήστος Κολοβός,

Λούλα Μαύτα

Λούλα Μαύτα, Ιωσήφ ντε Μπουστίντουϊ, οικογένειες Τζουμάνη και Χωραφά, είναι κάποιιοι από τους πολλούς Έλληνες καλλιτέχνες του πρώτου μισού κυρίως του 20ού αιώνα, στους οποίους οφείλουμε την νεοελληνική μας έντεχνη μουσική παράδοση. Μαζί με αυτούς στην κορυφή της ελληνικής μουσικολογικής έρευνας στέκεται ο Κερκυραίος τρομπετίστας της Λυρικής και της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών, Σπύρος Μοτσενίγος.

Απ' τις εντονότερες παρουσίες στη μουσική μας ζωή, υπήρξε η Λούλα Μαύτα – Καλογερά (1900-1994). Απόφοιτος της Παιδαγωγικής Ακαδημίας και του Αρσακείου και αριστούχος του Ωδείου του Πειραιϊκού Συνδέσμου και της Μουσικής Ακαδημίας της Βιέννης. Δίδαξε επί δεκαετίες στα Ωδεία Αθηνών και Πειραιώς. Με την περίσσεια προσφοράς που τη διέκρινε έλαβε μέρος αφιλοκερδώς σε σπουδαίες «ιστορικές» παραστάσεις, όπως η πρώτη πανελλήνια του *Ρέκβιεμ* του Μότσαρτ, του *Βασιλέα Δαβίδ* του (Χ)ονεγκέρ, του *Μπαρίς Γκοντουνώφ* του Μούσσοργκς κ.ά. Ερμήνευσε αρκετά έργα Ελλήνων και ξένων συνθετών σε πρώτη εκτέλεση, όπως των Πονηρίδη, Σκλάβου, Βάρβογλη, Μάλερ, Σούμπερτ κ.ά., συνοδευόμενη κυρίως από τη Μπαχάουερ και το Μητρόπουλο, αλλά και υπό τη μπαγκέττα κυρίως του τελευταίου και του Φιλοκτήτη Οικονομίδη. Στη Μαύτα εξίσου, όπως στον Ευταξία και την Τριάντη, οφείλουμε την ίδρυσή του Συλλόγου «οι Φίλοι της Μουσικής», «παιδί» του οποίου αποτελεί το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, διατελώντας μέλος και γενική γραμματέας του ΔΣ του Συλλόγου του επί δεκαετίες. Αυτή είναι η γιαγιά μου

Στέλλα Κουμπανά,

Ιωάννης Φουστάνος, ένας θεράπων του Ασκληπιού στην υπηρεσία του Διονύσου

Ο Ιωάννης Φουστάνος (1856-1933) υπήρξε μια σημαντική προσωπικότητα της Ερμούπολης του 19ου αιώνα, όχι μόνο λόγω της έντονης δραστηριοποίησής του στον χώρο της ιατρικής (ιατρός στο Νοσοκομείο της πόλης, ιδιωτικός ιατρός, ερευνητής της ιατρικής, εκδότης δύο ιατρικών εντύπων – της ελληνόφωνης *Ιατρικής Προόδου* και της γαλλόφωνης *Grèce Medicale*) αλλά και λόγω της έντονης και πολυποικίλης ενασχόλησής

του με τη μουσική: έγραφε μουσικές κριτικές για παραστάσεις όπερας – τις οποίες εξέδωσε σε βιβλίο, το πρώτο στο είδος του στην Ελλάδα: *Αρμονία και Μελωδία* (1887) – έδινε διαλέξεις για τη μουσική, εξέδιδε θεωρητικά κείμενα για τη μουσική στον αθηναϊκό και ερμουπολίτικο Τύπο, συμμετείχε σε συναυλίες ως φλαουτίστας, συνέθετε έργα, ενώ πρωταγωνίστησε στην πρώτη μουσικολογική διαμάχη που έλαβε χώρα στον τόπο μας, μια διαμάχη περί απόλυτης και περιγραφικής μουσικής – ένα ζήτημα που είχε διχάσει την Ευρώπη λίγα χρόνια νωρίτερα. Η διαμάχη αυτή, η οποία διεξήχθη μέσω του ερμουπολίτικου Τύπου και διήρκησε δύο χρόνια πυροδοτήθηκε μετά από μια κριτική του Φουστάνου για μια οπερατική παράσταση, στην οποία ο θεράπων του Ασκληπιού φανερωνόταν οπαδός της θεωρίας της περιγραφικής μουσικής, σε αντίθεση με τον νεαρό κριτικό Διονύσιο Κλάδη, ο οποίος ήταν υπέρμαχος της απόλυτης μουσικής. Η διαμάχη αυτή που γρήγορα ενέπλεξε και άλλους κριτικούς έληξε με τη σύνθεση ενός έργου περιγραφικής μουσικής το οποίο ο Ιωάννης Φουστάνος συνέθεσε ακριβώς ως την ύστατη απάντηση στη διαμάχη. Η ανακοίνωση θα επιχειρήσει να περιγράψει το μουσικό προφίλ αυτού του πολυπράγμονος Ερμουπολίτη ιατρού, λάτρη της μουσικής.

Πάρις Κωνσταντινίδης,

Αφομοιώνοντας τον Ψυχρό Πόλεμο: Οι συμφωνικές ορχήστρες των Θεοδωράκη – Χατζιδάκι στα μέσα της δεκαετίας του '60

Οι Μίκης Θεοδωράκης και Μάνος Χατζιδάκις έχουν συνδεθεί άρρηκτα με το ελληνικό γίνεσθαι του Β' μισού του 20^{ου} αι., τόσο του μουσικού, όσο και του πολιτικού. Η μουσική δημιουργία αμφοτέρων έχει ταυτιστεί από κοινού με την «ελληνικότητα» στη μουσική, αλλά ταυτόχρονα έχει γίνει κατανοητή και αντιθετικά ως η καθ' ημάς μουσική ενσάρκωση του διπόλου Αριστεράς – Δεξιάς. Όπως οι αισθητικές τους επιλογές έχουν γίνει κατανοητές σχεδόν αποκλειστικά στο πλαίσιο της ελληνικής πραγματικότητας, αντιστοίχως, στο ίδιο πλαίσιο, έχουν σχολιασθεί και οι θεσμικές τους απόπειρες ανανέωσης του ελληνικού ορχηστρικού τοπίου με τις ιδιωτικές ορχήστρες που ίδρυσαν προς τα μέσα της δεκαετίας του '60.

Κατά τη χειμερινή καλλιτεχνική περίοδο 1962-1963 ο Θεοδωράκης ιδρύει τη Μικρή Ορχήστρα Αθηνών (ΜΟΑ), ενώ ο Χατζιδάκις πρωτοπαρουσιάζει την Πειραματική Ορχήστρα Αθηνών (ΠΟΑ) στο Φεστιβάλ Αθηνών, τον Αύγουστο του 1964. Το 1966 βρίσκει και τις δύο ορχήστρες μετεξελιγμένες σε δημοτικές συμφωνικές ορχήστρες των Δήμων Πειραιά και Αθήνας αντίστοιχα, ενώ η ιστορία τους σβήνει το 1967 με την έλευση της Χούντας. Και οι δύο πρωτοβουλίες έγιναν δεκτές με ενθουσιασμό από τον Τύπο ως μία προσπάθεια ανανέωσης του ενδιαφέροντος του κοινού για την έντεχνη μουσική, αλλά και ως μία καλοδεχούμενη κίνηση προώθησης των έργων των Ελλήνων μουσουργών· δύο πράγματα για τα οποία η ΚΟΑ θεωρείτο αδιάφορη. Οι σχέσεις όμως των ΜΟΑ και ΠΟΑ με τα δύο στρατόπεδα του Ψυχρού Πολέμου παρέμειναν εκκωφαντικά ασχολίαστες. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει αισθητικά και θεσμικά ζητήματα των δύο ορχηστρών, την πρόσληψή τους από τον Τύπο της εποχής, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αφομοίωσαν τον Ψυχρό Πόλεμο.

Γιώργος Β. Μονεμβασίτης,

Βιοματικές εμπειρίες από τη δισκογράφηση λόγιας ελληνικής μουσικής στην Ελλάδα

Η δισκογράφηση έντεχνης-λόγιας μουσικής στην Ελλάδα ήταν ανέκαθεν μια δύσκολη, έως και τραυματική υπόθεση. Ακόμη και στις περιπτώσεις που η μουσική αυτή ήταν ελληνική, οι συνθήκες, καθώς και η έλλειψη εμπορικού ενδιαφέροντος, αποθάρρυναν τις δισκογραφικές εταιρείες να υποστηρίξουν μια τέτοιου είδους έκδοση. Ακόμη και το κράτος που όφειλε να ενδιαφερθεί επέδειξε, εκτός ελαχίστων περιπτώσεων, τη ... συνήθη αδιαφορία. Έτσι ότι σχετικό έχει συμβεί, οφείλεται, σχεδόν αποκλειστικά, σε ιδιωτική πρωτοβουλία.

Με την επίγνωση και την εμπειρία του θέματος αυτού, επιλέγω να αναφερθώ σε δυο ιδιαίτερες όσο και χαρακτηριστικές περιπτώσεις, στις οποίες η εμπλοκή μου υπήρξε, μάλλον τυχαία, καταλυτική! Η μια αφορά εύρωστη και εξαιρετικά δραστήρια δισκογραφική εταιρεία (MINOS-EMI επανέκδοση, το 1999, ηχογραφημάτων Νίκου Σκαλκώτα) και η άλλη φορέα του δημοσίου (ΕΡΤ – Αρχείο Ραδιοφώνου). Σίγουρα ανάλογες εμπειρίες θα έχουν αποκομίσει και όσοι άλλοι ασχολήθηκαν με το σχεδιασμό και αγωνίστηκαν για την πραγμάτωση σχετικών εκδόσεων. Αξίζει, όμως, φρονώ τέτοιες εμπειρίες να δημοσιοποιούνται γιατί αποκαλύπτουν πολλές και σημαντικές αλήθειες, όσο δυσάρεστες κι αν είναι αυτές.

Μαρία Ντούρου,

Ο μελοποιημένος Καβάφης στο Αρχείο του Ωδείου Αθηνών. Συγκριτική ανάλυση των μουσικών αποδόσεων των ποιημάτων Φωνές και Ηδονή

«Το έργο του Καβάφη στο οποίο κυριαρχούν τα πεζολογικά στοιχεία, δεν προσφέρεται εύκολα στην απαγγελία και πολύ περισσότερο δεν προσφέρεται εύκολα στη μελοποίηση, δηλαδή στο τραγούδι» αναφέρει ο Κάρολος Μητσάκης, ωστόσο ο Αλεξανδρινός ποιητής βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος Ελλήνων και ξένων συνθετών σχεδόν έναν ολόκληρο αιώνα δεδομένου ότι πρώτη φορά μελοποιήθηκε από το Δημήτρη Μητρόπουλο το 1926.

Ανεξαρτήτως από το αν οι κατά καιρούς μουσικές αποδόσεις του Καβάφη επιτυγχάνουν το στόχο τους ή αποτελούν απλά προσπάθειες-απόπειρες μελοποίησης (ενδιαφέρουσες ή μη), η ύπαρξη μερικών εκατοντάδων μελοποιήσεων είναι αληθινή πρόσκληση για το μουσικό λόγο αλλά και τον συνθέτη ο οποίος αναζητά μέσα από τα μονοπάτια της ανάλυσης το δικό του προσανατολισμό στη μουσική δημιουργία.

Στην παρούσα εισήγηση επιχειρείται αφενός μία σύντομη αναφορά στο μελοποιημένο Καβάφη που φιλοξενείται στο Αρχείο του Ωδείου Αθηνών, το οποίο τα τελευταία χρόνια ταξινομείται και τίθεται στις υπηρεσίες του μελετητή χάρη στην άοκνη προσπάθεια του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Ιονίου Πανεπιστημίου, και αφετέρου συγκριτική ανάλυση των μελοποιήσεων του ποιήματος Φωνές από τους μουσουργούς Γιώργο Πονηρίδη (1887-1982), Αντίοχο Ευαγγελάτο (1902-1981), Βασίλη Παπαδημητρίου (1905-1975), Μαρία Καλογρίδου (1922-2001) και Γιάννη Ιωαννίδη (1930) και του ποιήματος Ηδονή από τους Πονηρίδη και Ιωαννίδη.

Η ανάλυση στοχεύει στην ανάδειξη των διαφορετικών εκδοχών της μουσικής απόδοσης του ποιήματος από τους προαναφερθέντες συνθέτες, γεγονός που καταδεικνύει ότι η μελοποίηση είναι μία υπόθεση κατά βάση υποκειμενική και προσωπική αλλά και στην επισήμανση συγκλίσεων οι οποίες θέτουν τον προβληματισμό σχετικά με το αν η ύπαρξή τους οφείλεται στη δύναμη-επιρροή του ιδιαίτερου Καβαφικού λόγου ή στο κοινό μουσικό ιδίωμα (τονικό, πρωτοποριακό κ.α.) που ενστερνίζονται οι εκάστοτε συνθέτες.

Λοΐζος Παναγή,

Κρατικό Αρχείο Κύπρου: Αναφορά και σχολιασμός τεκμηρίων μουσικολογικού ενδιαφέροντος

Στο «Κρατικό Αρχείο Κύπρου» φυλάσσονται διάφορα αρχειακά τεκμήρια που αφορούν, κυρίως, στην δραστηριότητα της Αγγλικής Αποικιοκρατίας στο νησί. Εκεί διατηρούνται συλλογές της Αρχιγραμματείας, του Κυβερνήτη αλλά και συλλογές της περιόδου μετά την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας. Ωστόσο, μέσα από τον τεράστιο όγκο του αρχειακού υλικού ο ερευνητής συνάντα διάφορα έγγραφα κι επιστολές που, άλλοτε έμμεσα και σε κάποιες περιπτώσεις άμεσα, σχετίζονται με τη μουσική. Μερικά από αυτά αναφέρονται σε σημαντικές περιοδικές εκδόσεις του νησιού, όπως το λογοτεχνικό περιοδικό *Κυπριακά Γράμματα*, στις οποίες η σύγχρονη έρευνα ανακαλύπτει ενδιαφέρουσες μουσικολογικές

μελέτες της εποχής. Άλλα πάλι, σχετίζονται με τον κυπριακό καθημερινό τύπο της Αγγλοκρατίας, εφημερίδα *Πρωινή* κ.τ.λ., ο οποίος διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην τεκμηρίωση κειμένων που εκθειάζουν την μουσική του τόπου τη συγκεκριμένη περίοδο. Εκτός αυτών, όμως, στο αρχείο συναντάει κανείς και παρτιτούρες αλλά και τεκμήρια που σχετίζονται με την μουσική εκπαίδευση στο νησί. Η αναφορά και ο σχολιασμός σε τέτοιου είδους υλικό βοηθά στην κατανόηση των όσων είχαν να αντιμετωπίσουν, από την Αγγλική Κυβέρνηση, διάφοροι εκδότες της εποχής έως ότου καταφέρουν να κυκλοφορήσουν τα περιοδικά ή τις εφημερίδες τους. Παράλληλα, βελτιώνει την εικόνα που επικρατεί για την, άλλοτε θετική κι άλλοτε αρνητική, επίδραση των αποικιοκρατών στην πολιτιστική ζωή των κατοίκων του νησιού καθώς και στην εκπαίδευση του τόπου. Τέλος, εμπλουτίζει το υλικό και τις πληροφορίες που η σύγχρονη έρευνα κατέγραψε μέχρι σήμερα, εφοδιάζοντάς την με περαιτέρω τεκμηρίωση για τη στάση που διατηρούσαν οι Αποικιοκράτες έναντι της διαμόρφωσης κουλτούρας των Κυπρίων.

Μαντώ Πυλιαρού,

Μουσικές εκδηλώσεις στην Αθήνα κατά τη διάρκεια της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 20ού αιώνα (1921-1934). Ο ρόλος των ωδείων

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει και αναλύει την κίνηση στον χώρο των μουσικών εκδηλώσεων στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 20ού αιώνα και συγκεκριμένα την περίοδο από το 1921 έως το 1934. Οι πληροφορίες αντλήθηκαν από μουσικά περιοδικά της εποχής, καθώς στο εν λόγω διάστημα σημειώθηκε ανάπτυξη του μουσικού τύπου στην Αθήνα. Μέσα από άρθρα, σχόλια, διαφημίσεις και κάθε είδους καταγραφές, τα μουσικά αυτά περιοδικά φωτίζουν πλευρές της νεοελληνικής μουσικής ιστορίας με τρόπο άμεσο και πολύπλευρο.

Οι πληροφορίες της παρούσας εισήγησης βασίζονται στα αθηναϊκά περιοδικά *Μουσική Επιθεώρησις* (1921-22), *Μουσικά Χρονικά* (1925, 1928-1934) και *Μουσική Ζωή* (1930-31), στα οποία απαντάται πληθώρα αναφορών και αναλύσεων των μουσικών εκδηλώσεων στην Αθήνα. Στις σελίδες τους γνωστοποιείται, μεταξύ άλλων, η δημιουργία, η δράση, οι εμφανίσεις και το πρόγραμμα μουσικών σχημάτων της εποχής. Καθοριστικός αποδεικνύεται ο ρόλος των τριών ωδείων: του Ωδείου Αθηνών, του Ελληνικού Ωδείου και του Εθνικού Ωδείου. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός πως, δίπλα στα επαινετικά σχόλια για τον ρόλο τους και τη συμβολή τους στη μουσική διαπαιδαγώγηση του κοινού, επικρίνονται οι προθέσεις των υπεύθυνων, η φιλοσοφία των επιλογών τους, καθώς και τα αποτελέσματα της δράσης τους.

Για την πληρέστερη παρουσίαση των πληροφοριών μελετήθηκαν, επίσης, οι μουσικές στήλες ημερήσιων εντύπων της ίδιας περιόδου και συγκεκριμένα των εφημερίδων *Βραδυνή*, *Έθνος* και *Εστία*.

Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου,

Μουσικό υλικό στην ΨΗΦΙΔΑ (Ψηφιακή βιβλιοθήκη και Ιδρυματικό Αποθετήριο) της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας–Αρχεία των συνθετών Νίκου Μπιλιλή και Γιώργου Σαχινίδη

Στην ΨΗΦΙΔΑ–σύντμηση των λέξεων ψηφιακή (εννοείται βιβλιοθήκη) και Ιδρυματικό Αποθετήριο-της Βιβλιοθήκης και του Κέντρου Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας υπάρχει μεταξύ άλλων ψηφιοποιημένο μουσικό υλικό που ανήκει κυρίως σε αρχεία συνθετών και ιδιωτικές συλλογές. Στην ανακοίνωση αυτή θα ερευνηθούν τα αρχεία των συνθετών Νίκου Μπιλιλή (1926) και Γιώργου Σαχινίδη (1915 – 1990). Στο αρχείο του Νίκου Μπιλιλή, σκηνοθέτη – κινηματογραφιστή, συνθέτη και στιχουργού, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τραγούδια από οπερέτες, επιθεωρήσεις και κινηματογραφικές ταινίες του ίδιου που πρωτοπαρουσιάστηκαν από το 1946 έως το 1965, καθώς και μια παιδική οπερέτα σε τρεις πράξεις. Στο αρχείο Γιώργου Σαχινίδη,

διακεκριμένου σαξοφωνίστα και συνθέτη, περιλαμβάνονται χορωδιακά τραγούδια, τραγούδια με συνοδεία ορχήστρας ή ορχήστρας δωματίου, έργα μουσικής δωματίου κυρίως για πνευστά όργανα, ένα κοντσέρτο για πιάνο και μια συμφωνία (Συμφωνία της Ειρήνης, στην οποία περιλαμβάνονται επτά τραγούδια). Στη συνέχεια της ανακοίνωσης θα εξετασθούν και θα γίνει ανάλυση συγκεκριμένων έργων των συνθετών. Και οι δύο συνθέτες γράφουν ακολουθώντας το τονικό σύστημα μείζονος – ελάσσονος. Όσον αφορά στον Νίκο Μπιλιλή, γράφει κατά κανόνα ο ίδιος τα λιμπρέτα των οπερετών του και τους στίχους των επιθεωρήσεων του. Ο Γιώργος Σαχινίδης μελοποιεί στα τραγούδια του και στη συμφωνική μουσική, στην οποία περιλαμβάνεται και φωνητική μουσική, ποίηση Νεοελλήνων ποιητών, όπως των Διονύσιου Σολωμού, Γιάννη Ρίτσου, Κώστα Καρυωτάκη, του ίδιου και άλλων.

Στρογγυλή Τράπεζα, Συντονιστής: Γιώργος Σακαλλιέρος

Τα ωδεία ως πεδία αντανάκλασης εκπαιδευτικών, κοινωνικοπολιτικών και πολιτισμικών συμφραζόμενων στο νεοελληνικό αστικό χώρο: Η περίπτωση του Εθνικού Ωδείου

Γιώργος Σακαλλιέρος, «Τα Ωδεία ως φορείς ιδεολογικών και πολιτισμικών τάσεων της εποχής τους: μια εισαγωγική κριτική επισκόπηση»

Θεοδώρα Ιορδανίδου, «Το φλάουτο στο Εθνικό Ωδείο και την Εθνική Μουσική Σχολή μέχρι το 1940»

Δέσποινα Αυθεντοπούλου, «Δελτία Εθνικού Ωδείου: όψεις του “εθνικού” κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα»

Τα ωδεία, πέρα από φορείς μουσικής παιδείας, αποτελούν και τόπους αντανάκλασης της εκπαιδευτικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής του τόπου.

Στην πρώτη ομιλία επιχειρείται μια επισκόπηση του ωδειακού περιβάλλοντος στην Ελλάδα, όπου, πέρα από τη βασική εκπαιδευτική τυπολογία ή τη χρονολογική και γεωγραφική κατανομή, επιχειρείται και ένας σχολιασμός του ως κέντρου ανάδειξης ιδεολογικών τάσεων και αντιπροσώπευσης του κοινωνικοπολιτικού γίνεσθαι, μέσα από επιλεγμένες αναφορές. Οι συλλογές από πεπραγμένα, επετηρίδες, προγράμματα και δελτία των ωδείων αποτελούν σημαντικό ερευνητικό corpus αναζήτησης πληροφοριών και συναγωγής ευρύτερων συμπερασμάτων για την ιστορία της νεοελληνικής μουσικής. Η εδώ περιπτωσιολογική μελέτη επικεντρώνεται στο Εθνικό Ωδείο και τα ετήσια Δελτία του από την ίδρυσή του ως το α' μισό του 20^{ου} αι. Η περιοδικότητα της έκδοσής τους, μας επιτρέπει να παρακολουθήσουμε τις δράσεις του μουσικού ιδρύματος σε συνάρτηση προς τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της εποχής, τους θεσμούς και τα υπόλοιπα ιδρύματα. Ο κανονισμός του Ωδείου, το διδακτικό προσωπικό, οι συναυλίες, οι σχολές και τα δίδακτρα είναι μερικές μόνο από τις πληροφορίες που μπορούν να αντληθούν για τα διοικητικά ζητήματα του ιδρύματος. Οι σκοποί της ίδρυσης του Ωδείου, η διδακτέα και εξεταστέα ύλη κάθε σχολής, οι προτεραιότητες και ο γενικότερος προσανατολισμός της εκπαιδευτικής του πολιτικής, όλα διέπονται από την ιδεολογία του κύριου ιδρυτή του, Μανώλη Καλομοίρη.

Στη δεύτερη ανακοίνωση παρουσιάζεται η διδασκαλία του φλάουτου στο Εθνικό Ωδείο, διαμέσου της έρευνας στα ετήσια δελτία του Ωδείου από το 1926 μέχρι το 1940. Γίνεται εκτενής αναφορά στους σημαίνοντες φλαουτίστες που έδρασαν στους κόλπους του Εθνικού Ωδείου, καθώς και τους διδάσκοντες και τους μαθητές αυτού. Όντας ένα από τα πλέον δημοφιλή πνευστά όργανα στο αθηναϊκό μουσικό γίνεσθαι ήδη από το β' μισό του 19^{ου} αιώνα, είχε μεγάλη απήχηση κυρίως στους άρρενες μαθητές, οι οποίοι μετά την αποφοίτησή τους επάνδρωσαν τις ελληνικές συμφωνικές ορχήστρες και μπάντες, ενώ άλλοι δίδαξαν φλάουτο στα ελληνικά ωδεία. Παράλληλα, σε συνάρτηση με τη χρονική περίοδο αλλά και την ισχυρή καλομοιρική επιρροή, παρουσιάζονται τα έργα

για/με φλάουτο των συνθετών της Εθνικής Σχολής, σόλο, μουσικής δωματίου και ορχηστρικά.

Στην τρίτη και τελευταία ανακοίνωση, επιχειρείται η ανάδειξη όψεων του «εθνικού» μέσα από το πρόγραμμα σπουδών του Εθνικού Ωδείου και σε συνάρτηση προς την ιδεολογία του ιδρυτή του, Μανώλη Καλομοίρη. Τα εισαγωγικά σημειώματα - λόγοι του «Διευθυντού του Ωδείου» περιλαμβάνονται ανελλιπώς στα ετήσια δελτία, αποτελώντας μικρά μανιφέστα της Ελληνικής Μουσικής Ιδέας. Επιπλέον, το γεγονός ότι το Εθνικό Ωδείο διατηρούσε παραρτήματα στα «κυριώτερα ιδιωτικά σχολεία της Πρωτεύουσας», παρέχει σημαντικά στοιχεία και για τη διδασκαλία της μουσικής στην στοιχειώδη και μέση ιδιωτική εκπαίδευση της εποχής. Η παρούσα κριτική αποδελτίωση φιλοδοξεί να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο οι κυρίαρχες ιδεολογικές τάσεις του πρώτου μισού του 20ού αιώνα, διοχετεύονται και αναπαράγονται μέσω της μουσικής εκπαίδευσης, είτε καθορίζοντας τι προβάλλεται ως εθνικά αντιπροσωπευτικό είτε αφορίζοντας οτιδήποτε παρεκκλίνει.

Κωνσταντίνος Γ. Σαμπάνης,

***Η ιστορική παράσταση της Aida του Giuseppe Verdi στο Παναθηναϊκό Στάδιο
(21.4/4.5.1919) και ο φιλανθρωπικός της χαρακτήρας***

Τον Απρίλιο του 1919 αθρόα και καθημερινή ήταν η άφιξη χιλιάδων Ρώσων πολιτικών προσφύγων στην Αθήνα, λόγω της έκρυθμης κατάστασης που επικρατούσε εκείνη την χρονική περίοδο στην χώρα τους. Η αθηναϊκή κοινωνία τους αγκάλιασε και κατέβαλε προσπάθειες για την ανακούφισή τους. Ο πρεσβευτής της Τσαρικής Ρωσίας στην Αθήνα, Πρίγκηπας Ντεμίντωφ, αξιοποιώντας αφ' ενός μεν το γεγονός ότι το «Εθνικόν Μελόδραμα» του Διονυσίου Λαυράγκα είχε προσφάτως αναβιβάσει στο Θέατρο Ολύμπια της Αθήνας την *Aida* του Giuseppe Verdi (7/20.4.1919), αφ' ετέρου δε την παρουσία στην ελληνική πρωτεύουσα της Ρωσίδας πριμαντόνας Πριγκήπισσας Cherkassky, που είχε διακριθεί κατά το παρελθόν στην Αγία Πετρούπολη στον πρωταγωνιστικό ρόλο αυτής της όπερας, διοργάνωσε σε συνεργασία με τις συνδυασμένες μουσικές δυνάμεις του Ωδείου Αθηνών και του «Εθνικού Μελοδράματος» μία φιλανθρωπικού χαρακτήρα παράσταση της *Aida* στο Παναθηναϊκό Στάδιο, οι εισπράξεις της οποίας θα διετιθέντο υπέρ των πτωχών Ρώσων προσφύγων της Αθήνας. Έτσι, την Κυριακή 21.4/4.5.1919 δόθηκε στο Παναθηναϊκό Στάδιο παρουσία πολλών χιλιάδων θεατών η ιστορική αυτή παράσταση, με τον Αρμάνδο Μαρκίς στην διεύθυνση της ορχήστρας και τους Πριγκήπισσα Cherkassky (*Aida* / soprano), Ida Fassio (*Amneris* / mezzo soprano), Alfredo Braglia (*Radames* / tenore), Ιωάννη Αγγελόπουλο (*Amonasro* / baritono) και Emilio Sesona (*Ramfis* / basso) στους κύριους ρόλους.

Μανώλης Σειραγάκης- Γεωργία Κονδύλη,

***Παρουσίαση του Αρχείου του Τομέα Θεατρολογίας / Μουσικολογίας / Κινηματογράφου
του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης***

Στον Τομέα Θεατρολογίας Κινηματογράφου Μουσικολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του Ρεθύμνου βρίσκεται ένα ηχητικό αρχείο με ηχογραφήσεις που έγιναν στο τμήμα κατά τη δεκαετία 1980. Ανάμεσα στα περιεχόμενα του αρχείου ξεχωρίζουν ομιλίες διακεκριμένων προσωπικοτήτων των γραμμάτων και των τεχνών και συναυλίες. Επίσης, διασώζονται σπάνιες στιγμές της κρητικής παραδοσιακής μουσικής. Καταγράφονται πλήθος ελάσσονες κρητικοί παραδοσιακοί μουσικοί, ακόμη και ερασιτέχνες, που δεν ζουν πια και πολλοί από αυτούς δεν είχαν ποτέ ξανά ηχογραφήσει. Σύμφωνα με τον Αμαργιανάκη στόχος του ήταν να αναδείξει τη μεγάλη ποικιλία οργανικών μελωδιών του νησιού, η οποία σε παλιότερες εποχές ήταν πολύ μεγαλύτερη, να καταγράψει απόφιο το κρητικό μουσικό ιδίωμα της εποχής αλλά και να ερευνήσει τις επιρροές που είχαν οι σημαντικοί και μεγάλης εμβέλειας οργανοπαίχτες στους ελάσσονες και αντίστροφα.

Παράλληλα οι ηχογραφήσεις αυτές αποτέλεσαν αφορμή για μεγάλα ονόματα της Κρητικής Μουσικής να συνηχογραφήσουν, πρακτική που δεν περνούσε καν από τη σκέψη τους λόγω των διαφορετικών εταιρειών με τις οποίες συνεργάζονταν και του διαφορετικού τους ύφους.

Σημαντικός αριθμός από τα υλικά του αρχείου καταγράφει στιγμές από τη ζωή του Πανεπιστημίου που τότε ήταν στο ξεκίνημά του. Η όλη συλλογή αποτελεί αδιάφειστο καθρέπτη της πολύπλευρης μουσικής ζωής της Κρήτης τη συγκεκριμένη περίοδο, στην οποία το Πανεπιστήμιο διατηρούσε ένα σημαντικό οργανωτικό ρόλο.

Στόχος της εισήγησης είναι, επομένως, η παρουσίαση και γνωστοποίηση του αρχείου όχι μόνο στον ερευνητικό κόσμο αλλά και σε ένα ευρύτερο κοινό, ώστε να διερευνηθεί σε βάθος και παράλληλα με άλλες πηγές, αποκαλύπτοντας τη μουσική ζωή της Κρήτης κατά τη δεκαετία του 1980.

Κωνσταντίνος Σουέρεφ,

Η περιοδεία του Θιάσου Ολυμπίας Καντιώτη-Ιωσήφ Ριτσιάρδη- Σαμαρτζή στην Αίγυπτο το 1927: Μια απόπειρα αποτύπωσης.

Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου το δημοφιλέστερο μουσικοθεατρικό είδος ήταν η οπερέτα. Η Αλεξάνδρεια και το Κάιρο αποτέλεσαν δύο από τις μεγαλύτερες ελληνικές παροικίες της Αιγύπτου, με έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα. Ο θιάσος Καντιώτη Ριτσιάρδη αποτέλεσε έναν από τους σημαντικότερους οπερετικούς θιάσους της περιόδου. Σύμφωνα με αρχειακές πηγές αλλά και τον τύπο, τον Μάιο του 1927 ο θιάσος Καντιώτη Ριτσιάρδη παρουσιάζεται για πρώτη φορά στο κοινό της Αιγύπτου σε σύμπραξη με το θίασο Σαμαρτζή. Στην παρούσα ανακοίνωση, θα επιχειρηθεί εκτενής αναφορά στα έργα που παρουσιάστηκαν εκεί, καθώς και τα μέλη που πλαισίωναν τον θίασο. Επίσης θα γίνουν εκτεταμένες αναφορές στις σχετικές κριτικές από τον τοπικό τύπο, καθώς και στην υποδοχή των παραστάσεων του θιάσου από το Αιγυπτιακό ακροατήριο.

Μίμης Σοφοκλέους

Η μουσική εκπαίδευση στη Λεμεσό της Κύπρου, 1890-1960

Στην εισήγηση γίνεται λόγος για τη μουσική εκπαίδευση που ίσχυε στη Λεμεσό σε ένα χρονικό ορίζοντα που αρχίζει με την Αγγλοκρατία (1878-1960) και συγκεκριμένα από το 1890, οπότε ιδρύεται η πρώτη σχολή μουσικής από τον Θεόδωρο Γεράλδο, και ολοκληρώνεται το 1960, με την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία ως κράτος, πλέον, αναλαμβάνει τα ηνία (και) της μουσικής εκπαίδευσης μέσα από την «Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση», στην οποία εμπίπτει όλη η οργάνωση της εκπαίδευσης, οπότε διαμορφώνεται ένα εντελώς διαφορετικό κρατικό πλαίσιο. Στην εισήγηση γίνεται κατηγοριοποίηση των σχολών δίνονται οι δυνατόν τα διάφορα είδη μουσικής.

Νίκος Τζιούμαρης,

Η ίδρυση και λειτουργία της πρώτης ελληνικής ραδιοφωνικής συμφωνικής ορχήστρας κατά την περίοδο του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου

Η εμφάνιση και διάδοση του ραδιοφώνου στην Ευρώπη κατά τον Μεσοπόλεμο, συνδέεται με τους μηχανισμούς προπαγάνδας των ολοκληρωτικών καθεστώτων της εποχής, που αξιοποίησαν τη δυνατότητά του να απευθύνεται ταυτόχρονα σε εκατομμύρια ακροατές πανταχού στην επικράτεια. Σε αντιδιαστολή με τις ΗΠΑ, όπου εκεί εξαρχής η λειτουργία των ραδιοφωνικών σταθμών βασίστηκε κυρίως σε ιδιωτικά κεφάλαια, στην Ευρώπη η ραδιοφωνία υπήρξε κατά βάση κρατική υπόθεση τόσο σε επίπεδο χρηματοδότησης όσο και σε επίπεδο περιεχομένου.

Οι ραδιοφωνικές συμφωνικές ορχήστρες, μεταδίδοντας συμφωνική μουσική μέσα από τα στούντιο των ραδιοφωνικών σταθμών, συνέβαλαν καθοριστικά στην παγκόσμια μουσική πραγματικότητα. Με την ίδρυση της ραδιοφωνίας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα

δημιουργείται μια εντελώς καινούρια συνθήκη ταυτόχρονης ακρόασης, όπου το εν δυνάμει κοινό δύναται να αποτελείται από εκατομμύρια ακροατές που ακούν μια ζωντανή συναυλία συμφωνικής μουσικής από το σπίτι τους.

Η παρούσα ανακοίνωση επεξεργάζεται το ρεπερτόριο που εκτελέστηκε από την πρώτη ελληνική ραδιοφωνική ορχήστρα, καταγράφοντας παράλληλα τους μαέστρους και τους μουσικούς που συνέβαλαν στην ίδρυση και τη λειτουργία της, στο πολιτικό, ιδεολογικό και πολιτιστικό πλαίσιο του καθεστώτος της 4^{ης} Αυγούστου. Τα στοιχεία που παρατίθενται αντλήθηκαν κυρίως από πρωτογενείς πηγές (ημερήσιος και περιοδικός τύπος), τις οποίες αποτελούν τα δημοσιευμένα ραδιοπρογράμματα, άρθρα και μουσικοκριτικά σημειώματα της εποχής από τους Αλεξάνδρα Λαλαούνη, Δημήτριο Λεβίδη, Μανώλη Καλομοίρη και Αύρα Θεοδωροπούλου.

Ναυσικά Τσιμά,

Συνοπτική Γραμματική... (1830) του Ν. Φλογαΐτη vs Σύνοψη... (ca.1736) του Ιωάννη Παλαιρήτου. Η α' περίοδος της δραστηριοποίησης των Ουγενότων στην Ελλάδα και η επίδραση των απόψεών τους στη μουσικοθεωρητική σκέψη, μέσα από το χρονικό μίας σύγκρουσης.

Συναντάμε το όνομα του Ιωάννη Παλαιρήτου (Jean Palairt) στην πρώτη κιάλας σελίδα του Προλόγου της *Συνοπτικής Γραμματικής...* (1830) δηλαδή, της πρώτης μας ελληνικής γραμματικής για την τονική μουσική. Συμφώνως προς την ορμή του Διαφωτισμού, σε μία εποχή που ούτως ή άλλως η γλώσσα δεν γνωρίζει τις μεταγενέστερες κομψεύσεις της, ο συντάκτης της Ν. Φλογαΐτης, δε διστάζει να εξαπολύσει εναντίον του αλλά και των ομοϊδεατών του μία οξεία λεκτική επίθεση, χρησιμοποιώντας χαρακτηρισμούς που φαντάζουν σήμερα ακραίοι ή/ και μη αρμόζοντες σε ένα επιστημονικό κείμενο: είναι σημειώνει χαρακτηριστικά 'απειροκάλος', που θα πει 'χοντράθρωπος' δίχως αστεία. Η έρευνα για την αναζήτηση της αιτίας που αυτός ο κατά τα λοιπά 'αγαθός λυριστής' όπως αργότερα θα τον χαρακτηρίσει ο Ν. Δραγούμης στις *Αναμνήσεις...* του, εν προκειμένω εξεμάνη, οδήγησε σε ταυτοποίηση του Ι. Παλαιρήτου και σε αδιαμφισβήτητη σύνδεση του με το δόγμα των Ουγενότων, ούτως ώστε πράγματι, για την ιδεολογική πρωτίστως διαφορά μεταξύ των δύο αυτών ανδρών, τόνοι μελάνης θα μπορούσαν να χυθούν. Ακόμη βαθύτερα, είναι διαφορά πολιτικών απόψεων, όπου ο σαινσιμονιστής Ν. Φλογαΐτης (και μάλιστα, εκ των προοδευτικών εκπροσώπων της συγκεκριμένης πολιτικής κίνησης) απαξιώνει τις θέσεις του πολιτικού αντιπάλου του και την ταξικοποίηση στην οποία οδηγεί η προτεσταντική ηθική. Η τονική μουσική βρέθηκε στη δίνη αυτής της σύγκρουσης και σκοπός της ομιλίας είναι να ιχνογραφηθεί το ανωτέρω ευρύτερο περιβάλλον, παρουσιάζοντας παράλληλα χωρία από την άγνωστη στη μουσικολογική έρευνα *Σύνοψη...* του Ι. Παλαιρήτου, ώστε εν τέλει να κατανοηθεί ο διακριτός τρόπος με τον οποίο αναπόφευκτα σημασιοδοτείται στις αρχές του 19^{ου} αιώνα το φαινόμενο ανά περίπτωση αντίστοιχα.

Κατερίνα Τσιούκρα,

Το «πείραμα» του Μάνου Χατζιδάκι

«Η Πειραματική Ορχήστρα έγινε για να υπηρετήσει ελεύθερα και αυστηρά τη σύγχρονη ελληνική μουσική ειδικότερα, και γενικά τη σύγχρονη μουσική». Κάπως έτσι η ορχήστρα του Μάνου Χατζιδάκι συνήθιζε να συστήνεται στο αθηναϊκό κοινό, δηλώνοντας εκ των προτέρων τη φιλοσοφία και τις καλλιτεχνικές της προθέσεις. Πράγματι, η Πειραματική Ορχήστρα Αθηνών και μετέπειτα Πειραματική Ορχήστρα Δήμου Αθηναίων, κάλυπτε ένα υπαρκτό κενό στην ερμηνεία του συγκεκριμένου ορχηστρικού ρεπερτορίου την περίοδο 1964-1966, γεγονός που της επέτρεπε να πρωτοπορεί, να παρουσιάζει μεγάλο αριθμό πρώτων εκτελέσεων και να προσελκύει νέο ακροατήριο. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει τον σύντομο βίο και την καλλιτεχνική δραστηριότητα

της ορχήστρας, να εντοπίσει τη θέση της στη μουσική ζωή της πρωτεύουσας, να αποκαλύψει τους συντελεστές της και τελικά να αποφανθεί για την «επιτυχία του πειράματος» του Χατζιδάκι. Παράλληλα, θα αναδείξει μία αποσιωπημένη πτυχή της καριέρας του οσκαρικού μουσικοσυνθέτη, αυτή του θιασώτη του ελληνικού μουσικού μοντερνισμού.

Διονύσης Φλεμοτόμος,

Η εντός του ναού προσευχή της φιλαρμονικής Ζακύνθου. «Η preghiera του Αγίου Διονυσίου» και άλλες εθιμικές ή περιστασιακές περιπτώσεις

Παλιά συνήθεια στη Ζάκυνθο είναι η συμμετοχή της φιλαρμονικής σε εντός του ναού λατρευτικές τελετές και ακολουθίες. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η αγαπημένη από όλους τους κατοίκους του νησιού «preghiera του Αγίου Διονυσίου», η οποία παίζεται κατά την έξοδο του ιερού λειψάνου, στην αρχή του εσπερινού, την παραμονή της γιορτής του, την ώρα της τριπλής περιφοράς του εντός του ναού, για να τοποθετηθεί στην θύρα του για τριήμερο προσκύνημα. Η ίδια επαναλαμβάνεται και κατά την απόδοση της γιορτής, τα γνωστά «Μπασίματα», όταν το σκήνωμα λιτανεύεται και πάλι εντός του ναού, για να τοποθετηθεί στην λάρνακά του. Αυτό συμβαίνει τόσο στην καθαυτό γιορτή της μνήμης του, στις 17 Δεκεμβρίου, όσο και στην επέτειο της ανακομιδής του σκηνώματός του, στις 24 Αυγούστου. Στην ανακοίνωση ερευνάται η απαρχή αυτής της συνήθειας, η πορεία και εξέλιξή της, καθώς και τα κατά καιρούς μουσικά κομμάτια που παίζονταν, ώσπου να καθιερωθεί η σημερινή της μορφή. Επίσης εξετάζεται η περίπτωση της συμμετοχής της φιλαρμονικής στην γιορτή της Αγίας Μαύρας, καθώς και διάφορες άλλες παρουσίες της εντός του ναού, σε τελετές και ακολουθίες (γιορτή Μυρτιώτισσας, Γλόρια – Πρώτη Ανάσταση κλπ).

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η **Πηνελόπη Αβούρη** γεννήθηκε στην Αθήνα και κατοικεί στη Ζάκυνθο (Υπεύθυνη Λειτουργίας του Κ.Π.Ε.). Είναι Εκπαιδευτικός και Θεατρολόγος. Ακόμη είναι υποψήφια διδάκτωρ του ΤΣΘ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου του οποίου κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα «Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», όπως και μεταπτυχιακό δίπλωμα «Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο» του ΤΘΣ του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει λάβει μέρος σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και σεμινάρια με θέματα που αφορούν τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα. Το 2019 έκδωσε το βιβλίο με τίτλο «Στρουφουλιδωτά» που περιέχει μελέτες για το ζακυνθινό θέατρο.

Η **Δέσποινα Αυθεντοπούλου** είναι υποψήφια διδάκτωρ του τομέα ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Από το 2018 η έρευνά της χρηματοδοτείται από το ΙΚΥ. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος με εξαιρετική διάκριση στη Μουσική Παιδαγωγική (2014), απόφοιτος του τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΑΤΕΙ Ηπείρου (2013) και του τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. (2005). Πτυχιούχος φούγκας και πιάνου από το Δημοτικό Ωδείο Μοσχάτου και διπλωματούχος βυζαντινής μουσικής. Από το 2010 εργάζεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση διδάσκοντας μουσικά σύνολα και όργανο σε Μουσικά Σχολεία (κανονάκι, πιάνο). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην Ελληνική Εθνική Σχολή και τη μουσική εκπαίδευση των αρχών του 20ού αιώνα.

Ο **Νάσος Βαγενάς** γεννήθηκε στη Δράμα το 1945. Το 1960 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε φιλολογία στα Πανεπιστήμια Αθηνών (1963-1968), Ρώμης (1970-1972), Έσσεξ (1972-1973) και Καίμπριτζ, όπου (1974-1978) εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα την ποίηση και την ποιητική του Γιώργου Σεφέρη. Από το 1980 ως το 1991 διετέλεσε καθηγητής της Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, και από το 1992 είναι καθηγητής της Θεωρίας και Κριτικής της Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εκτός από τα ποιητικά βιβλία του, ο Νάσος Βαγενάς έχει δημοσιεύσει πολλά βιβλία μελετών και δοκιμίων πάνω σε θέματα της λογοτεχνίας και της λογοτεχνικής κριτικής. Ένα από αυτά, *Η ειρωνική γλώσσα*, βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Κριτικής το 1995. Το 2013 του απονεμήθηκε το βραβείο δοκιμίου του Ιδρύματος Κώστα και Ελένης Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών, για το σύνολο του δοκιμιακού έργου του. Το 2017 του απονεμήθηκε το Μεγάλο Τιμητικό Βραβείο του περιοδικού *Αναγνώστης*, για το σύνολο του έργου του

Ο **Δημήτρης Βασιλάκης** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1986. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (2004-2008) ως υπότροφος Ι.Κ.Υ και αποδέκτης του Βραβείου Ανδρεάδη. Μετέβη στην Αγγλία (King's College London) για μεταπτυχιακές σπουδές (Μάστερ/Διδακτορικό) Φιλοσοφίας (2009-2014) με υποτροφίες του Ιδρύματος Λίλιαν Βουδούρη και Ακαδημίας Αθηνών αντίστοιχα. Έχει διδάξει αρχαία φιλοσοφία στο LMU (Πανεπιστήμιο του Μονάχου), όπου ολοκλήρωσε μεταδιδακτορικό κύκλο στο πλαίσιο DFG-Project (2016-2017). Από μικρός ασχολήθηκε με την μουσική (βιολί και πιάνο) και σπούδασε Ανώτερα Θεωρητικά στη Μουσική Εταιρεία Αθηνών. Έχει λάβει μέρος σε διάφορα χορωδιακά σχήματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και έχει παρακολουθήσει σεμινάρια διεύθυνσης χορωδίας και ορχήστρας.

Ο **Πάνος Βλαγκόπουλος** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Από το 1995 έως το 2008 υπήρξε Υπεύθυνος Προσκτήσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας Λίλιαν Βουδούρη. Το 2018 υπήρξε υπότροφος του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Princeton. Έχει μεταφράσει μουσικολογικά και φιλοσοφικά κείμενα από τα Γερμανικά, τα Γαλλικά και τα Αγγλικά και έχει συγγράψει κείμενα για ειδικά ζητήματα της Ιστορίας της Νεοελληνικής μουσικής.

Η **Κωνσταντζα Γεωργακάκη** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του τμήματος Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ. Πτυχιούχος του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ (1982) και διδάκτορας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ίδιου Πανεπιστημίου με θέμα διατριβής: «Η Θεατρική πολιτική κατά την οθωνική περίοδο» (1997). Υπεύθυνη του προγράμματος Erasmus+ για τις ανταλλαγές με το Πανεπιστήμιο Paul Valéry-Montpellier III. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στο ελληνικό θέατρο του 19ου και 20ού αιώνα, ειδικότερα στο μουσικό θέατρο και στην επιθεώρηση καθώς και στις σχέσεις θεάτρου και πολιτικής.

Ο **Λάμπρος Ευθυμίου** είναι Διδάκτορας Μουσικολογίας/Μουσικοπαιδαγωγικής με ειδίκευση στην Εθνομουσικολογία. Το Ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 διδάσκει στο Τμήμα Αγωγής & Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Π.Δ. 407/80). Έχει πραγματοποιήσει επιτόπια έρευνα σε περισσότερες από 150 κοινότητες και αστικά κέντρα στην Ελλάδα, την Τουρκία, τη Βουλγαρία, τη Σερβία και τη Βόρεια Μακεδονία. Μελετά τη μουσική παράδοση, την εξέλιξη και την επίδρασή της στις σύγχρονες μουσικές τάσεις των κυρίαρχων εθνοτήτων, των εθνοτικών ομάδων και των μειονοτήτων των Βαλκανίων. Εστιάζει στις φωνητικές μουσικές παραδόσεις των Βαλκανίων, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού

“International Council for Traditional Music”(ICTM) και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας (ΕΜΕ).

Ο **Γιώργος Ζούμπος** τελείωσε το 2^ο Γυμνάσιο Αρρένων της Κέρκυρας το 1976 και το 1980 το Μαθηματικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Πάτρας. Εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου κατά τα έτη 2000-2004 με τον καθηγητή κ. Νίκο Καραπιδάκη και θέμα: «Τα Μαθηματικά στην Ιόνιο Ακαδημία (1824-1864)» Από το 1983 εργάζεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και από το 2011 είναι διευθυντής του 2^{ου} Γενικού Λυκείου της Κέρκυρας. Στα κύρια ερευνητικά του αντικείμενα είναι ο Μεσοπόλεμος, θέματα πολιτισμού, ιστορία του εργατικού κινήματος και η ιστορία των επιστημών. Έχει δημοσιεύσει εργασίες σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους και σε πρακτικά συνεδρίων.

Η **Θεοδώρα Ιορδανίδου** είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. Έχει πραγματοποιήσει ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας. Από το 2018 η διδακτορική της έρευνα χρηματοδοτείται από το ΙΚΥ. Παράλληλα είναι μία από τις πλέον δραστήριες και πολυβραβευμένες Ελληνίδες φλαουτίστες της νεότερης γενιάς. Από το 2016 είναι Α' κορυφαία φλαουτίστα της Φιλαρμόνια Ορχήστρας Αθηνών, ενώ συνεργάζεται με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και την Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ. Ως σολίστ έχει συμπράξει με τις σημαντικότερες ελληνικές ορχήστρες και με πολλές γερμανικές. Είναι αριστούχος απόφοιτη του Πανεπιστημίου Μουσικής της Νυρεμβέργης με μεταπτυχιακό δίπλωμα σολίστ φλάουτου και πτυχιούχος του Τ.Μ.Σ. Α.Π.Θ. Κατόπιν διαγωνισμών έλαβε τις υποτροφίες: DAAD, Ιδρύματος Ωνάση, Μεγάρου Μουσικής Αθηνών.

Η **Μαγδαληνή Καλοπανά** είναι μουσικολόγος, απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ (Διδακτορική Διατριβή, 2008, υπότροφος ΙΚΥ). Επιστημονικά υπεύθυνη του αρχείου Δημήτρη Δραγατάκη, έχει προβεί σε πλήθος δημοσιεύσεων, ανακοινώσεων, ομιλιών, και αρχειακών εκθέσεων για τη ζωή και το έργο του συνθέτη. Ως μουσικολόγος έχει επίσης συνεργαστεί με το Γ' Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, τη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη», τη Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων του Υπουργείου Πολιτισμού και τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς. Εκλεγμένη Σύμβουλος Β' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, υπηρετεί στη δημόσια εκπαίδευση (ΕΚΠΑ). Η πρόσφατη έκδοσή της αποτυπώνει μέρος της έρευνάς της πάνω στο αρχείο Δ. Δραγατάκη και τις διασυνδέσεις του: *Μαγδαληνή Καλοπανά. Συστηματικός και Βιο-βιβλιογραφικός Κατάλογος Έργων Δημήτρη Δραγατάκη*. Αθήνα: Νάκας, 2019.

Ο **Κώστας Καρδάμης** είναι μουσικολόγος και υπηρετεί ως Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Οι ερευνητικές δραστηριότητές του αφορούν στη μουσική της Ελλάδας των νεωτέρων χρόνων, καθώς και στην όπερα και το μουσικό θέατρο. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών, η όπερα και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, της συντακτικής ομάδας του περιοδικού *Νέος Μουσικός Ελληνομνήμων*, καθώς και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Ο **Σπύρος Χρ. Καρύδης** γεννήθηκε στον Άγιο Προκόπιο της Κέρκυρας το 1962. Σπούδασε Θεολογία στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και Εκκλησιαστική Ιστορία στο Πανεπιστήμιο

S. Thomae Aquinatis in Urbe, Τμήμα Οικουμενικο-Πατερικής Ελληνο-Βυζαντινής Θεολογίας «San Nicola» του Bari, απ' όπου έλαβε το μεταπτυχιακό του δίπλωμα. Είναι διδάκτορας του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα περιστρέφονται γύρω από την Εκκλησιαστική Ιστορία του ελληνικού χώρου, κυρίως κατά την περίοδο των ξένων κυριαρχιών, την προσωπογραφία, τη βιβλιογραφία και την έκδοση ιστορικών πηγών.

Ο **Χρήστος Ηλ. Κολοβός** διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Μόντρεαλ. Πολλαπλώς υπότροφος αυτού και των Ιδρυμάτων «Σταύρος Νιάρχος», “Perras, Cholette & Cholette” και της κυρίας Ν.Σ.Α. Νικητής του διεθνούς διαγωνισμού όπερας Φιλαρμονικής Ορχήστρας «Mahler» Βιέννης (2014). Σπούδασε (βιολί, διεύθυνση, θεωρητικά) σε Ελλάδα, Ολλανδία, Καναδά με: Τζουμάνη, Donderer, Δημητριάδη, Vis, Tien, Bellomia, Rivest, Κούκο κ.ά. εξειδικευμένος στην όπερα και τη σύγχρονη μουσική. Βοηθός μαέστρος των: Τρικολίδη (9^η Μπετόβεν), Καρυτινού («Γενούφα») κ.ά. Έχει εμφανισθεί από το Μόντρεαλ ως τη Μόσχα. Από εικοσαετίας αφιερώθηκε στο έργο του Κωνσταντίνου Κυδωνιάτη, ερευνά την ΝΕΜ, γράφει και δημοσιεύει τακτικά εντός και εκτός συνόρων, δίνει διαλέξεις, εργάζεται ως επιμελητής σε ελληνικούς και ξένους εκδοτικούς μουσικούς οίκους. Επί 10ετία συνεργάστηκε με τον Τάκη Καλογερόπουλο. Δίδαξε στα: Fontys Conservatorium (Ολλανδία) και Μουσικό Γυμνάσιο - Λύκειο Ιλίου, ίδρυσε το «Κουαρτέττο Εγχόρδων Κυδωνιάτης» και διετέλεσε εξάρχων της Amsterdam Symphonie Orkest “Con Brio”.

Η **Γεωργία Κονδύλη** γεννήθηκε στην Πάτρα όπου ξεκίνησε τη μουσική της εκπαίδευση. Το 1999 αποφοίτησε από το ΤΜΣ του Ιονίου Παν/μίου. Με υποτροφία του Ιδρύματος «Μιχελή» απέκτησε τον μεταπτυχιακό της τίτλο από το Université Paris8. Το 2005 της απονεμήθηκε ο τίτλος του διδάκτορα από το Université François Rabelais. Έχει πάρει μέρος επιστημονικά συνέδρια και άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά. Δίδαξε στο Τ.Θ.Σ. του Παν/μίου Πελοποννήσου (2005- 2008) και του Παν/μίου Πατρών (2008-2010). Από το 2009 είναι διδάσκουσα στο Τμήμα Μουσικής Τεχνολογίας & Ακουστικής του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ στο Ρέθυμνο. Έχει, επίσης, διδάξει στην ΠΕ, στη ΔΕ αλλά και στα ΔΙΕΚ και στα ΣΔΕ. Συνεργάζεται με το ΙΜΣ, παράρτημα του ΙΤΕ στο Ρέθυμνο.

Η **Στέλλα Κουρμπανά** γεννήθηκε στην Αθήνα τον Νοέμβριο του 1976. Μικρή ξεκίνησε μαθήματα χορού και αργότερα πιάνου. Το 1999 αποφοίτησε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 2002 από το διατμηματικό μεταπτυχιακό του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με κατεύθυνση Θεατρολογίας - Μουσικολογίας. Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, με θέμα *Όψεις του Βαγκνερισμού στον ελληνικό 19^ο αιώνα*, έχει δημοσιεύσει άρθρα για τη μουσική, την όπερα, το θέατρο και τη λογοτεχνία στην νεώτερη Ελλάδα. Από τον Σεπτέμβριο του 2013 είναι Έφορος του Αρχείου του Ωδείου Αθηνών.

Ο **Πάρις Κωνσταντινίδης** γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε μουσικολογία στα πανεπιστήμια Αθηνών, Μονάχου και Βερολίνου (Χούμπολτ). Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος Π. & Ε. Μιχελή και επισκέπτης διδάσκων στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου. Εκπονεί διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Επίσης έχει εργαστεί στη πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, ειδική και ωδειακή εκπαίδευση, ενώ αρθρογραφεί για τις τέχνες και τον πολιτισμό.

Ο **Γιώργος Β. Μονεμβασίτης** γεννήθηκε το 1947 στο Γύθειο. Αγάπησε μικρός τη μουσική, καθώς μεγάλωσε στους απόηχους της εποχής του Τζοκόντο Μορέτι (1867-

1941). Σπούδασε στη σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ (1965-70). Υπήρξε βασικό μέλος της Μικτής Χορωδίας του ΕΜΠ και σολίστ κλασικής κιθάρας στις εκδηλώσεις της. Από το 1970 εκπονεί στατικές μελέτες οικοδομικών και συγκοινωνιακών έργων, συνεργαζόμενος με διακεκριμένους αρχιτέκτονες. Από το 1978 ασχολείται αδιαλείπτως ως κριτικός και σχολιαστής μουσικών δρωμένων, κειμενογράφος προγραμμάτων μουσικών εκδηλώσεων και μουσικών εκδόσεων, καθώς και παραγωγός-παραρτησιαστής μουσικών εκπομπών – κυρίως από το Τρίτο Πρόγραμμα της ΕΡΑ. Για τρία χρόνια (1996-1999) υπήρξε Διευθυντής του Β' Προγράμματος της ΕΡΑ. Για 25 χρόνια (1989-2013) δίδαξε σε δημοσιογραφικές σχολές Ιστορία της Μουσικής, Τέχνη και τεχνική του ραδιοφώνου, καθώς και Μουσική επικοινωνία. Τον Απρίλιο του 2019 συμμετείχε, ως ομιλητής, σε Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Η Μπάντα Πνευστών στην Ελλάδα», το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Κέρκυρα.

Η **Μαρία Ντούρου** είναι συνθέτης, μουσικολόγος, φιλόλογος. Διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. με έμφαση στην Ιστορική-Συστηματική Μουσικολογία. Η διατριβή της πραγματεύεται την ύστερη περίοδο του έργου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (επ. καθ.: Ο. Ψυχοπαίδη Φράγκου) και έχει τιμηθεί με τη 'Δωρεά σε μνήμη Γ. Α. Παπαϊωάννου' του τμήματος Κληροδοτημάτων του Α.Π.Θ. Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Σπούδασε σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris (καθ. Υ. Taira) και στο Ωδείο Athenaeum (καθ. Κ. Βαρότσης). Έργα της έχουν ερμηνευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει συμμετάσχει σε μουσικολογικά και μουσικοπαιδαγωγικά συνέδρια. Έχει εκπονήσει Πρόγραμμα Σπουδών και Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό για το μάθημα Ευρωπαϊκή Μουσική Ιστορία για τα Μουσικά Γυμνάσια. Υπηρέτησε το θεσμό των Μουσικών Σχολείων (2001-2017) και διετέλεσε Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Σιάτιστας (2011-2017). Δίδαξε Θεωρητικά της Μουσικής στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Γνωρίζει αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, είναι πτυχιούχος του τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Μελετάει και γράφει ποίηση. Εκπονεί μεταδιδακτορική έρευνα στο Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου με θέμα 'Αποδίδοντας μουσικά τον Κ. Π. Καβάφη' (επ. καθ.: Ι. Παπαδάτος) και από τον Οκτώβριο του 2017 ανήκει στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό του ίδιου τμήματος με γνωστικό αντικείμενο 'Ανώτερα Θεωρητικά και Σύνθεση'.

Ο **Λοΐζος Παναγή** αποφοίτησε από το «Παγκύπριο Γυμνάσιο» και το «Μουσικό Λύκειο» Λευκωσίας και συνέχισε μουσικές σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του «Ιονίου Πανεπιστημίου». Από το εν λόγω ίδρυμα έλαβε Πτυχίο και Μεταπτυχιακό στην Ιστορική Μουσικολογία, ενώ από το 2018 τελεί υποψήφιος διδάκτοράς του. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εντάσσεται η μουσική ζωή της Κύπρου κατά την ύστερη Αγγλική Αποικιοκρατία και η επίδραση της κοινωνίας, της πολιτικής και των γεγονότων που λάμβαναν χώρα την ίδια περίοδο, τόσο σε ελλαδικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σ' αυτήν. Το 2016 κυκλοφόρησε το βιβλίο του *Σόλωνας Μιχαηλίδης: Ζωή και δράση μέσα από το αρχαιακό υλικό του δημοτικού μουσείου – αρχείου Σόλωνας Μιχαηλίδη* και διάφορα κείμενά του ανακοινώθηκαν σε διάφορα μουσικολογικά συνέδρια ή δημοσιεύθηκαν σε μουσικολογικά και ποικίλης θεματολογίας περιοδικά.

Η **Μαντώ Πυλιάρου** είναι διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας (ΕΚΠΑ). Σπούδασε στο Ελληνικό Ωδείο της Αθήνας πιάνο και θεωρητικά. Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ συνέχισε τις σπουδές της στο ίδιο τμήμα, όπου και υποστήριξε επιτυχώς τη διδακτορική της διατριβή. Εργάστηκε ως καθηγήτρια στην Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών, ενώ σήμερα εργάζεται ως διευθύντρια σε σχολείο της δημόσιας εκπαίδευσης. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις της σε συνέδρια και κείμενά της έχουν

δημοσιευθεί σε μουσικολογικά περιοδικά. Ένα βιβλίο της κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Κουλτούρα» και δύο μελέτες της φιλοξενούνται στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη». Αποτελεί ένα από τα πρώτα μέλη της ελληνικής ομάδας του διεθνούς ερευνητικού προγράμματος RIPM, στου οποίου τη διαδικτυακή σελίδα έχει αναρτηθεί δημοσίευσή της. Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και έχει εργαστεί ως επιστημονική συνεργάτιδα σε πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Η **Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου** γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε στο Τμήμα Χημείας (πτυχίο, 1987) και στη συνέχεια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών (πτυχίο με άριστα, 1993) του Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσ/νίκης. Με υποτροφία του προγράμματος ERASMUS φοίτησε στο Τμήμα Μουσικολογίας του Παν/μίου Ludwig-Maximilian του Μονάχου (1991-1992). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. (PhD, 2002) στον κλάδο της ιστορικής μουσικολογίας. Επίσης σπούδασε στο Κρατικό Ωδείο Θεσ/νίκης ανώτερα θεωρητικά (πτυχίο Αρμονίας, 1989) και κλασικό τραγούδι (δίπλωμα με άριστα παμφηφεί, 1991). Εμφανίστηκε πολλές φορές ως σολίστ και ως διευθύντρια παιδικών χορωδιών. Σημαντικό μέρος του ερευνητικού της έργου αφορά στις Εθνικές Μουσικές Σχολές, τη Σύγχρονη Νεοελληνική μουσική και τη φωνητική μουσική. Έχει συγγράψει σημαντικό αριθμό μουσικολογικών δημοσιεύσεων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Σήμερα είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Παν/μίου Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη.

Ο **Γιώργος Σακαλλιέρος** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με έμφαση στη μελέτη της νεοελληνικής μουσικής (19ος-20ος αι.). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. (2005), αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996), διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών και κιθάρας. Έχει εκτενή αριθμό ανακοινώσεων σε διεθνή συνέδρια, επιστημονικών δημοσιεύσεων, συμμετοχή σε ελληνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα, συγγραφή λημμάτων στο *Grove Music Online* καθώς και δύο μονογραφιών. Το βιβλίο του *Dimitri Mitropoulos and His Works in the 1920s The Introduction of Musical Modernism in Greece* (Athens: Hellenic Music Centre, 2016) έλαβε το Βραβείο Μουσικολογικού Συγγράμματος 2018 της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών. Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει πάνω από 35 τίτλους. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας (IMS), της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Ο **Κωνσταντίνος Γ. Σαμπάνης** γεννήθηκε στην Αθήνα και εργάζεται από 30ετίας ως Φιλολόγος στην Β/θμια Εκπ/ση. Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών. Ακολούθως, έλαβε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην Όπερα από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών και το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Παν/μίου, καθώς και Διδακτορικό Δίπλωμα στην Ιστορική Μουσικολογία από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Παν/μίου με το θέμα «Η όπερα στην Αθήνα κατά την οθωνική περίοδο (1833-1862) μέσα από τα δημοσιεύματα του Τύπου και τους περιηγητές της εποχής». Ασχολείται ειδικώς με την εισαγωγή, την υποδοχή και την εδραίωση της όπερας στα θέατρα του ελληνόφωνου χώρου κατά τον 19^ο αιώνα. Έχει δημοσιεύσει πολλές σχετικές μελέτες, ενώ παραλλήλως έχει λάβει μέρος σε πολλά ελληνικά και διεθνή συνέδρια, τα οποία άπτονταν ζητημάτων που ενέπιπταν στον κύκλο της ειδίκευσης και των ενδιαφερόντων του.

Ο **Μανώλης Σειραγάκης** είναι Επίκουρος Καθηγητής θεατρολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, ηθοποιός, σκηνοθέτης. Εξέδωσε τα βιβλία *Το ελαφρό μουσικό θέατρο στη μεσοπολεμική Αθήνα* (2009), *Ναπολέον Λαμπελέτ ένας ανέστιος κοσμοπολίτης* (2014). Επιβλέπει διατριβές για τα λιμπρέτα ελληνικής και γαλλικής οπερέτας στο μεσοπόλεμο (Εύη Νικήτα), το θέατρο στην Κρήτη τον 20ό αιώνα (Άννα Τζανιδάκη) το σταντ-απ κόμεντι στην Ελλάδα (Αντώνης Ηλιάδης) τις πρωτοποριακές παραστάσεις Σαίξπηρ στην Ελλάδα (Γιάννης Ματσαμάκης) το θέατρο μετά την κατάρρευση της Γιουγκοσλαβίας (Ελπίδα Ζαμπετάκη), το ελαφρό μουσικό θέατρο 1941-1950 (Απόστολος Πούλιος) την οπερέτα στην Ελλάδα 1967-1975 (Αφροδίτη Σπυροπούλου). Το 2013 ίδρυσε το Αντίβαρο στο Ρέθυμνο (*Κωμωδία, τραγωδία μονόπρακτη* Νίκου Καζαντζάκη, πανελλήνια πρώτη) και δυο χρόνια μετά εγκαινίασε το ομώνυμο Φεστιβάλ.

Ο **Κωνσταντίνος Σουέρεφ** γεννήθηκε στην Κέρκυρα. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Κατά την διάρκεια της φοίτησής του πραγματοποίησε πρακτική άσκηση στην «Φιλαρμονική Εταιρεία Μάντζαρος» με γνωστικό αντικείμενο την καταλογογράφηση του αρχαιακού υλικού με επιβλέποντα καθηγητή τον Κώστα Καρδάμη. Το 2018 ολοκλήρωσε το ΠΜΣ «Ιστορική Μουσικολογία – Νεοελληνική Μουσική» του ΤΜΣ με θέμα: Κριτική έκδοση και παραστασιογραφία της Αρχαϊκής οπερέτας Φρύνη των Ιωσήφ Ριτσιάρδη και Νικολάου Γριμάλδη (επόπτης καθηγητής Κωνσταντίνος Καρδάμης). Από το 2013 είναι καθηγητής θεωρητικών στην Φιλαρμονική Ένωση Κέρκυρας «Ο Καποδίστριας», ακόμη είναι καθηγητής ανωτέρων θεωρητικών στο Ωδείο Κέρκυρας.

Ο **Μίμης Σοφοκλέους** γεννήθηκε το 1954 και σπούδασε στην Κύπρο, την Ελλάδα και την Αυστραλία. Είναι ακαδημαϊκός από το 1979 και από τότε, κατείχε μια σειρά από ανώτερες θέσεις σε πανεπιστήμια στην Αυστραλία, πριν μετακομίσει στην Κύπρο το 2002. Το 2004 διορίστηκε ως μέλος της πρώτης Διοικούσας Επιτροπής του τότε νεοϊδρυθέντος Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, στο οποίο υπηρέτησε από τη θέση του Αντιπροέδρου και Συντονιστή του Τμήματος Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών. Δίδαξε ως επισκέπτης καθηγητής σε πολλά πανεπιστήμια στο εξωτερικό. Έχει δημοσιεύσει βιβλία, μονογραφίες, άρθρα και συμμετείχε σε πολλά τοπικά και διεθνή συνέδρια, συμπόσια και σεμινάρια. Από το 2005 έχει τον κύριο ρόλο στην οργάνωση του Συμποσίου Προφορικής Ιστορίας που διοργανώνεται κάθε χρόνο από το Παττίχειο Δημοτικό Μουσείο - Ιστορικό Αρχείο της Λεμεσού. Επίσης, κατέχει τη θέση του Επιστημονικού Διευθυντή του εν λόγω μουσείου-αρχείου από το 2011.

Ο **Νίκος Τζιούμαρης** γεννήθηκε το 1984. Εκπονεί διδακτορική διατριβή σχετική με την ιστορία των ελληνικών ραδιοφωνικών ορχηστρών στο τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου υπό την επίβλεψη του Πάνου Βλαγκόπουλου. Είναι απόφοιτος του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος «Μουσική, Κουλτούρα και Επικοινωνία: Ανθρωπολογικές και επικοινωνιακές προσεγγίσεις της μουσικής» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι πτυχιούχος του τμήματος Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου (νυν Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) και κάτοχος πτυχίου κλασικής κιθάρας (Δημοτικό Ωδείο Ιωαννίνων). Έχει δημοσιεύσει κείμενα στο μουσικολογικό περιοδικό *Πολυφωνία*. Μέχρι το 2010 εργάστηκε στην ΕΡΤ-Α.Ε. ως επιμελητής μουσικού αρχείου. Σήμερα διδάσκει στο Ωδείο Φλώρινας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και στο Δημοτικό Ωδείο Κοζάνης.

Η **Νανσικά Τσιμά** είναι απόφοιτος του Πατραϊκού Ωδείου όπου και αρίστευσε στις σπουδές της στο πιάνο και τα ανώτερα θεωρητικά μαθήματα, όπως επίσης του Τμήματος

Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών όπου εκπονεί σήμερα τη διατριβή της με τίτλο «Τονική μουσική: ζητήματα ορολογίας με ιδιαίτερη αναφορά στον ελλαδικό χώρο». Παράλληλα, έχει ολοκληρώσει σπουδές στην προθεωρία της Ψαλτικής. Πέρα από την διάλεξη της στο Πανεπιστήμιο Αθηνών («Ο τροχός της βυζαντινής οκτωηχίας και ο κύκλος των πεμπτών της ευρωπαϊκής μουσικής: συγκριτική μελέτη») έχει επίσης λάβει μέρος σε διάφορα συνέδρια ποικίλων επιστημονικών κατευθύνσεων, ενώ παράλληλα κείμενα της έχουν δημοσιευτεί επίσης στον ημερήσιο τύπο, όπου εργάστηκε ως αρθρογράφος και συντάκτρια κειμένων πολιτισμικού περιεχομένου.

Η **Κατερίνα Τσιούκρα** αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδίκευση στη μουσικολογία και είναι υποψήφια διδάκτωρ στο ίδιο τμήμα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα στρέφονται στον ελληνικό μουσικό μοντερνισμό της μεταπολεμικής περιόδου. Από το 2018 συνεργάζεται με το Κέντρο Ερευνών και Τεκμηρίωσης του Ωδείου Αθηνών και το Κέντρο Σύγχρονης Μουσικής Έρευνας, και έχει ενεργό ρόλο στις εκπαιδευτικές τους δράσεις.

Ο **Διονύσης Φλεμοτόμος** είναι λογοτέχνης και ερευνητής. Υπηρέτησε σαν υπεύθυνος πολιτιστικών θεμάτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Ζακύνθου και ήταν αρχισυντάκτης του λογοτεχνικού περιοδικού «Περίπλους». Είναι Β' αντιπρόεδρος του Δ.Σ του Μουσείου Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθίων. Έχει εκδώσει ποιητικές συλλογές και μελέτες, οι οποίες αφορούν τον επτανησιακό, κυρίως, πολιτισμό. Έχει λάβει μέρος σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες και μελετήματά του έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά, επετηρίδες, πρακτικά συνεδρίων και εφημερίδες. Το 2005 εκπροσώπησε την Ελλάδα, ως ποιητής, στην 51^η Biennale της Βενετίας.